

A photograph of three children (two boys and one girl) sitting on a wooden floor, playing with wooden blocks. The boy on the left is wearing a green shirt, the boy in the middle is wearing a grey shirt, and the girl on the right is wearing a yellow floral shirt. They are all focused on their play. The background shows a playroom with shelves and toys.

Wat wordt van u als ondernemer in de kinderopvang verwacht?

Informatie over wettelijke eisen,
het toezicht en de handhaving
in de kinderopvang.

Inhoud

Inleiding	3
Kwaliteitseisen	4
- Pedagogische kwaliteit	4
- Voorschoolse educatie	4
- Medewerkers	5
- Inrichting van uw locatie	6
- Personenregister Kinderopvang	7
- Veiligheid en gezondheid	7
- Rechten van ouders	8
Taken en verantwoordelijkheden toezichthouder van de GGD	9
- Vorm en omvang onderzoek	9
<i>Onderzoek vóór registratie</i>	10
<i>Onderzoek na registratie</i>	10
<i>Nader onderzoek</i>	10
<i>Incidenteel onderzoek</i>	11
<i>Herstel aanbod</i>	11
- Het rapport	11
- Handhaving door de toezichthouder van de GGD	12
Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente	13
- Maatregelen	13
- Handhavingsbeleid	13
Meer informatie	14
- Interessante websites	14

Inleiding

In deze folder leest u onder andere aan welke eisen u moet voldoen vanuit de Wet kinderopvang (hierna: Wko). Daarnaast wordt kort uiteengezet hoe het toezicht en de handhaving in de kinderopvang is georganiseerd.

In deze folder bedoelen we met kindercentrum: dagopvang en buitenschoolse opvang.

De Wko is in ontwikkeling. Zo is de Wet IKK is per 1-1-2018 in werking getreden. In deze folder wordt uitgegaan van de huidige wet- en regelgeving. De wijzigingen die vanaf 1-1-2019 in werking treden zijn vast in deze folder meegenomen. De wijzigingen die daarna in werking treden worden op een later moment toegevoegd. Meer informatie over de (wijzigingen in de) wet- en regelgeving leest u op de website www.veranderingenkinderopvang.nl.

Kwaliteitseisen

Volgens de Wko bent u verplicht om te zorgen voor verantwoorde kinderopvang. Onder verantwoorde kinderopvang wordt verstaan: het in een veilige en gezonde omgeving bieden van emotionele veiligheid aan kinderen. Het bevorderen van de persoonlijke en sociale competentie van kinderen en de socialisatie van kinderen door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen. In deze folder beschrijven we beknopt de belangrijkste kwaliteitseisen die gelden voor een kindercentrum. Voor een actuele en volledige beschrijving van de kwaliteitseisen verwijzen we u graag naar www.rijksoverheid.nl. Voor gastouders en gastouderbureaus gelden andere kwaliteitseisen. We verwijzen u daarvoor naar de folder *Informatie voor houders van een (nieuw) gastouderbureau* (mei, 2016).

Pedagogische kwaliteit

In de wettelijke eisen staat beschreven dat u verplicht bent om een pedagogisch beleidsplan te hebben. Werken aan pedagogische kwaliteit betekent dat u zich inzet voor zowel het beleid als de praktijk. In het beleidsplan geeft u uw visie op de omgang met kinderen, beschrijft u uw pedagogische doelstellingen en geef u aan hoe u dit wilt bereiken. Het is goed om u af te vragen: is deze omgeving goed en gezond voor kinderen en krijgen kinderen hier wat zij nodig hebben?

Voorschoolse educatie

Als uw locatie van de gemeente subsidie ontvangt voor voorschoolse educatie, dan registreert de gemeente dit in het Landelijk Register Kinderopvang. Op uw locatie wordt onderzocht of deze voldoet aan de basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Denk daarbij aan of uw medewerkers over de juiste kwalificaties en het juiste niveau mondelinge taalvaardigheid en lezen beschikken, of uw pedagogisch beleid concreet de voorschoolse educatie

beschrijft en of u een opleidingsplan heeft gericht op voor-schoolse educatie voor uw medewerkers. Wilt u meer weten over Voorschoolse educatie? Kijk dan op.....

Medewerkers en ratio

De opvang is zo georganiseerd, dat de vaste groepen bestaan uit vaste beroepskrachten in een vaste groepsruimte. U bent verantwoordelijk voor het inzetten van voldoende beroepskrachten op de groep(en). Het aantal aanwezige kinderen en hun leeftijd bepaalt hoeveel beroepskrachten er op de groep aanwezig moeten zijn. Op de website 1ratio.nl staat een hulpmiddel (rekentool) waarmee u de juiste beroepskracht-kindratio kunt berekenen.

Alle medewerkers die op de groep werken dienen een diploma te hebben volgens de cao Kinderopvang. Zie [FCB](#) voor een actueel overzicht van kwalificaties die voldoen om te werken in de dag-opvang of buitenschoolse opvang.

Aan ieder kind dient een vast gezicht te worden toegewezen. De inzet van vaste beroepskrachten draagt bij aan de stabiliteit van de opvangsituatie en daarmee aan de emotionele veiligheid. Tevens dient ieder kind een mentor te hebben. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. In de buitenschoolse opvang is de mentor ook het aanspreekpunt voor het kind.

Per 1 januari 2019 geldt de kwaliteitseis met betrekking tot de pedagogisch beleidsmedewerker. De pedagogisch beleidsmedewerker wordt ingezet ten behoeve van de coaching van pedagogisch medewerkers in hun werkzaamheden en de ontwikkeling en implementatie van pedagogische beleidsvoornemens. Aan de inzet van de pedagogisch beleidsmedewerkers zijn kwalificatie-eisen gesteld. Meer informatie hierover vind u bij het [FCB](#). Het aantal uur dat de pedagogisch beleidsmedewerker op jaarbasis ingezet wordt is afhankelijk van het aantal fte aan pedagogisch medewerkers en het aantal kindercentra. Het benodigd aantal uren wordt berekend op houderniveau en wordt bepaald aan de hand van een formule;
*(50 uur x het aantal kindercentra) +
(10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers).*
Voor het berekenen van het aantal uren inzet voor uw eigen organisatie heeft het ministerie van SZW een rekentool ontwikkeld, welke u kunt vinden op 1ratio.nl

Personenregister Kinderopvang

Iedereen die in de kinderopvang werkt, is verplicht om in het bezit te zijn van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Alle kinderopvangvoorzieningen en de persoonsgegevens van alle personen die gedurende de opvang van kinderen structureel aanwezig zijn op een kindercentrum staan geregistreerd in het Personenregister kinderopvang. De persoonsgegevens worden gekoppeld aan de kinderopvangvoorziening. Met de gegevens in het personenregister wordt er in de kinderopvang continue gescreend. Voor meer informatie over het personenregister kinderopvang en de continue screening verwijzen we u naar de [factsheet](#).

Veiligheid en gezondheid

U dient te zorgen voor veilige en gezonde kinderopvang. Dit doet u onder andere door het opstellen van een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid waarin u onder andere de belangrijkste risico's in kaart brengt. U dient ook te beschrijven welke maatregelen u daartegen treft, en ervoor te zorgen dat uw medewerkers betrokken zijn bij het vormgeven van het beleid en hiervan goed op de hoogte zijn. U bent verantwoordelijk voor het beschrijven hoe u het vierogenprincipe toepast in de dagopvang en hoe u het risico op grensoverschrijdend gedrag zo veel als mogelijk beperkt. U heeft een belangrijke taak in het vroegtijdig signaleren van problemen en misstanden, waaronder het signaleren van kindermishandeling. U stelt voor het personeel een meldcode vast, waarin stapsgewijs wordt aangegeven hoe met signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling wordt omgegaan. U gebruikt hiervoor in de praktijk het Basisdocument 'Het afwegingskader in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' dat het ministerie van VWS beschikbaar heeft gesteld. Heeft u aanwijzingen dat een medewerker seksueel of ander geweld gebruikt tegen een kind? Dan dient u direct te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

Tenslotte bent u verplicht ervoor zorg te dragen dat tijdens de openingstijden van het kindercentrum altijd een volwassene met een EHBO- certificaat aanwezig is.

Inrichting van uw locatie

In de wettelijke eisen staat beschreven dat u passend ingerichte ruimtes moet hebben. Kinderen krijgen de mogelijkheid om te spelen, te rusten en zich te ontwikkelen. Deze ruimtes moeten afgestemd zijn op de leeftijd en het aantal op te vangen kinderen.

Rechten van ouders

U bent verplicht om een oudercommissie in te stellen of ouders op een andere manier te betrekken bij uw beleid. De oudercommissie heeft adviesrecht op diverse onderwerpen. Voor klachten van ouders stelt u een klachtenregeling op. U bent verplicht om uw organisatie te registreren bij de Geschillencommissie Kinderopvang. Als er in een jaar klachten zijn geweest, stelt u een jaarverslag klachten op en stuurt dit tijdig op aan de toezichthouder. U stelt de ouders hiervan tegelijkertijd op de hoogte.

Taken en verantwoordelijkheden toezichthouder van de GGD

U krijgt op verschillende momenten met een toezichthouder van de GGD te maken. Bijvoorbeeld bij het jaarlijkse toezicht, of als u een nieuw kindercentrum start. We leggen uit wat u kunt verwachten bij een onderzoek.

Een bezoek van de toezichthouder vindt onaangekondigd plaats. De toezichthouder vormt een oordeel aan de hand van o.a.:

- observaties;
- de inrichting en het gebruik van alle ruimtes waar kinderen gebruik van maken;
- gesprekken met medewerkers;
- gesprek met u;
- documentenonderzoek (de toezichthouder kan u vragen documenten op te sturen of klaar te leggen);
- schriftelijk of persoonlijk contact met de oudercommissie.

De toezichthouder stelt vast of u met het kindercentrum wel of niet voldoet aan de kwaliteitseisen. Vervolgens adviseert de toezichthouder de gemeente over de bevindingen.

Vorm en omvang onderzoek

De toezichthouder komt elk jaar langs voor een inspectie. Soms is het nodig om vaker in een jaar langs te komen.

en situatie. Toezichthouders inspecteren daarom minder intensief bij locaties waar geen zorgen over bestaan en intensiever bij locaties waar wél zorgen over zijn. Kortom: minder waar mogelijk, meer waar nodig.

U leest op de [themapagina van GGD GHOR Nederland](#) meer over het risicogestuurd toezicht.

Onderzoek vóór registratie

Als u een nieuw kindercentrum wilt starten, dan vraagt u bij uw gemeente opname in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) aan. Dit noemen we aanvraag tot exploitatie. De gemeente schakelt vervolgens de GGD in voor een onderzoek vóór registratie. De GGD en de gemeente zijn 'Streng aan de Poort'. Dit betekent: de gemeente is streng bij het nemen van een besluit over een aanvraag en verzoekt de toezichthouder kinderopvang van de GGD om het kindercentrum intensief te onderzoeken. Voor u betekent 'Streng aan de Poort' dat u verantwoorde kinderopvang moet kunnen bieden vanaf het moment dat uw kindercentrum is geregistreerd in het LRK. Met andere woorden: uw kindercentrum moet vanaf registratie volledig voldoen aan alle kwaliteitseisen. Voor meer informatie over 'Streng aan de Poort' verwijzen we u graag naar de factsheet Streng aan de Poort bij het starten van een kindercentrum ([januari 2017](#)).

Onderzoek na registratie

Zodra u bent begonnen met het opvangen van kinderen onderzoekt de toezichthouder of u inderdaad voldoet aan alle kwaliteitseisen in de praktijk. Daarom volgt binnen drie maanden na de start nog een onderzoek, een zogenaamd onderzoek ná registratie. Uw kindercentrum dient aan alle kwaliteitseisen te voldoen. Er is hierop één uitzondering mogelijk: het reglement voor de oudercommissie moet u vaststellen binnen 6 maanden nadat u bij de gemeente een aanvraag tot registratie in het LRK hebt gedaan.

Nader onderzoek

Indien de toezichthouder tekortkomingen heeft vastgesteld, volgt een nader onderzoek. De toezichthouder richt zich dan op de onderdelen waaraan u bij uw kindercentrum tijdens een vorig onderzoek niet voldeed. De toezichthouder onderzoekt of u de tekortkoming hebt hersteld.

Incidenteel onderzoek

Een incidenteel onderzoek vindt bijvoorbeeld plaats na een verzoek tot uitbreiding kindplaatsen of andere wijziging, maar kan ook plaatsvinden na een signaal of klacht van bijvoorbeeld ouders, gemeente of buurtbewoners. In overleg met de gemeente kan de GGD besluiten een extra onderzoek uit te voeren om vast te stellen of u de kwaliteitseisen nog voldoende naleeft.

Herstelaanbod

Indien tekortkomingen zijn geconstateerd heeft de toezichthouder de mogelijkheid u een herstelaanbod te doen. Deze mogelijkheid is gebaseerd op afspraken tussen de GGD en de gemeente waarbinnen u exploiteert. Het herstelaanbod is geen recht, maar een mogelijkheid die inzet op een snelle verbetering van de tekortkoming(en) ten gunste van de kwaliteit van de opvang. De afweging hiervan ligt bij de toezichthouder. De toezichthouder bespreekt met u de verbetermaatregelen en legt de nodige afspraken vast. Na verloop van de afgesproken periode wordt een nieuw oordeel gegeven over de overtreding(en). De procedure van het herstelaanbod wordt in het inspectierapport vastgelegd.

Het rapport

De toezichthouder zet de bevindingen in een inspectierapport. Het rapport geeft de situatie weer van het moment van de inspectie. In het rapport geeft de toezichthouder een advies aan de gemeente. Zijn er overtredingen geconstateerd, dan kan de gemeente handhavingsmaatregelen inzetten.

U ontvangt het conceptrapport gemiddeld genomen binnen zes weken na de inspectie. Als er feitelijke onjuistheden in het rapport staan, dan stelt de toezichthouder die bij. U heeft de mogelijkheid om zelf een schriftelijke reactie op het rapport te geven, we noemen

dit de zienswijze. Deze zienswijze wordt als bijlage van het rapport toegevoegd.

Hierna stelt de toezichthouder het rapport binnen drie weken definitief vast. Na vaststelling ontvangt u het rapport gelijktijdig met de gemeente. Op één type onderzoek geldt hiervoor een uitzondering; bij het nader onderzoek krijgt u in geen gelegenheid te reageren op een conceptrapport, u ontvangt direct een definitief rapport.

De GGD-inspectierapporten zijn openbaar en zijn inzichtelijk via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. U dient het rapport te bespreken met de oudercommissie en ook zelf openbaar te maken, bijvoorbeeld via uw website.

Handhaving door de toezichthouder van de GGD

In uitzonderlijke gevallen grijpt de toezichthouder van de GGD in door de opvang direct stil te leggen. Dat gebeurt dan via een schriftelijk bevel. Dit kan alleen als de toezichthouder vindt dat de kwaliteit van de opvang bij een kindercentrum zó tekortschiet dat onmiddellijke maatregelen nodig zijn.

Het Landelijk Register Kinderopvang

Alle kindercentra, gastouders, gastouderbureaus staan geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). Het LRK is openbaar en in te zien via www.landelijkregisterkinderopvang.nl. Alleen als uw kindercentrum is opgenomen in het LRK, hebben ouders recht op kinderopvangtoeslag. Als uw kinderopvangvoorziening in het LRK staat, dan bent u verplicht om eventuele wijzigingen in die gegevens zo snel mogelijk door te geven aan de gemeente.

Taken en verantwoordelijkheden van de gemeente

Gemeenten zijn eindverantwoordelijk voor het toezicht en handhaving op de geregistreerde locaties en voor een juist, actueel en volledig register (LRK). De gemeente heeft een regierol. Vanuit deze rol geeft zij de GGD opdracht tot het houden van toezicht. De toezichthouder van de GGD controleert in een onderzoek of u zich houdt aan de Wko en de daaraan verbonden kwaliteitseisen.

Maatregelen

De gemeente besluit op basis van het rapport of handhavingsmaatregelen nodig zijn. De gemeente treedt op indien er niet wordt nageleefd. De Wko geeft de gemeente de mogelijkheid een waarschuwing of aanwijzing te geven of een bestuurlijke boete op te leggen. Ook het opleggen van een last onder dwangsom (bestuursdwang) of het exploitatieverbod zijn handhavingsinstrumenten. De gemeente kan eveneens besluiten tot het verwijderen van de registratie van de inschrijving uit het LRK

Handhavingsbeleid

In het handhavingsbeleid legt de gemeente vast hoe ze omgaat met overtredingen op de Wko en wanneer welke maatregelen genomen kunnen worden. Bij uw gemeente kunt u navragen hoe het gemeentelijke handhavingsbeleid eruit ziet. Veel gemeenten publiceren dit beleid op hun website. Indien u een handhavingsmaatregel opgelegd krijgt, kunt u hiertegen bezwaar maken. De wijze waarop dit moet gebeuren, staat beschreven in het besluit dat u ontvangt.

Meer informatie

Kijk voor een compleet overzicht van de verplichtingen met betrekking tot Wko en de kwaliteitseisen op www.rijksoverheid.nl, www.wetten.overheid.nl en www.ondernemersplein.nl en voor meer informatie over de wijzigingen in de Wko op www.veranderingenkinderopvang.nl.

Voor vragen over toezicht en handhaving op de kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen kunt u contact opnemen met de verantwoordelijke GGD en gemeente.

Mogelijk interessante websites voor u:

- Belangenvereniging voor ouders in de Kinderopvang en Peuterspeelzalen: www.boink.info
- Brancheorganisatie Kinderopvang: www.kinderopvang.nl
- Branchevereniging maatschappelijke kinderopvang: www.maatschappelijkekinderopvang.nl
- Brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening / Sociaal Werk Nederland: www.sociaalwerknederland.nl
- Het virtueel kinderdagverblijf met daarbij een opsomming van diverse eisen per gebruikruimte: www.ruimte-ok.nl/sites/
- Hygiëne-richtlijn: RIVM advies: www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Professioneel_Praktisch/Richtlijnen/Infectieziekten/LCHV_richtlijnen/Kindercentra
- Landelijk register kinderopvang: www.landelijkregisterkinderopvang.nl
- Themapagina Toezicht Kwaliteit Kinderopvang GGD GHOR Nederland: www.ggdghorkennisnet.nl/thema/toezicht-kwaliteit-kinderopvang
- Veiligheid-richtlijn: www.veiligheid.nl
- Voedingscentrum: www.voedingscentrum.nl
- Voor werkende ouders: www.voorwerkendeouders.nl

Colofon

Uitgave van GGD GHOR Nederland en VNG, oktober 2018.

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend, kijk voor actuele wet- en regelgeving op www.rijksoverheid.nl.

Disclaimer

Deze folder is gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving (Wko januari 2018) en streeft geen volledigheid na. Ondernemers zijn zelf verantwoordelijk om kennis te nemen van de wet- en regelgeving en wijzigingen tijdig door te voeren.

